

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN: 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 9, NO 18, STIP, 2024

ГОД. IX, БР. 18
ШТИП, 2024

VOL. IX, NO 18
STIP, 2024

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 9, Бр. 18
Штип, 2024

Vol. 9, No 18
Stip, 2024

PALMK, VOL 9, NO 18, STIP, 2024

DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM24918>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Астрид Симоне Хлубик, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Алина Андреа Драгоеску Урлика, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Сунчана Туксар, Универзитет „Јурај Добрила“ во Пула, Хрватска
Саша Војковиќ, Универзитет во Загреб, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Озтурк Емироглу, Универзитет во Варшава, Полска
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуџа, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија
Шахинда Езат, Универзитет во Каиро, Египет
Џулијан Чен, Универзитет Куртин, Австралија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA
Tole Belcev, Goce Delchev University, Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Astrid Simone Hlubik, King Michael I University, Romania
Alina Andreea Dragoescu Urlica, King Michael I University, Romania
Sunčana Tuksar, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
Saša Vojković, University of Zagreb, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZİ University, Republic of Turkey
Öztürk Emiroğlu, University of Warsaw, Poland
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Würzburg, Germany
Chahinda Ezzat, Cairo University, Egypt
Julian Chen, Curtin University, Australia

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Луси Караниколова-Чочоровска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска
Натка Јанкова-Алаѓозовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>
Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.
Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Lusi Karanikolova-Chochorovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska
Natka Jankova-Alagjozovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krstel Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>
Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.
All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 ПРЕДГОВОР

Астрид Симоне Хлубик, член на Уредувачкиот одбор на „Палимпсест“

FOREWORD

Astrid Simone Hlubik, member of the Editorial Board of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 Jan Holeš

QUELQUES OBSERVATIONS SUR LES

NÉOLOGISMES TERMINOLOGIQUES FRANÇAIS CONTENANT *CYBER-*

Jan Holeš

SOME OBSERVATIONS ON FRENCH TERMINOLOGICAL NEOLOGISMS
CONTAINING *CYBER-*

27 Nadica Negrievska

UN QUADRO GENERALE DEL VOCABOLARIO CALCISTICO ITALIANO
E LA SUA APPLICAZIONE NELL’INSEGNAMENTO DELLA LINGUA
ITALIANA COME LINGUA STRANIERA

Nadica Negrievska

AN OVERVIEW OF ITALIAN FOOTBALL LEXICON AND ITS ROLE IN
TEACHING ITALIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

39 Doris Sava

AGITATION GEGEN IMPFUNGEN. METAPHORISCHE KONZEPTUALI-
SIERUNGEN DER IMPFFEINDLICHKEIT IN BLOG-KOMMENTAREN AUS
DEM *STANDARD* (2021)

Doris Sava

AGITATION AGAINST VACCINATION. METAPHORICAL CONCEPTUALI-
ZATIONS OF VACCINE HOSTILITY IN BLOG COMMENTS FROM *THE
STANDARD* (2021)

51 Ferdi Güzel

ESKİ TÜRKÇE *ARKA-* “ARAMAK...” FİİLİ VE ANLAM ALANI ÜZERİNE
NOTLAR

Ferdi Güzel

NOTES ON THE OLD TURKISH VERB *ARKA-* “TO SEEK...” AND ITS
SEMANTIC FIELD

61 Виолета Јанушева, Марија Стојаноска

ОБРАЌАЊЕТО И МАКЕДОНСКИОТ РОДОВО ЧУВСТВИТЕЛЕН ЈАЗИК

Violeta Janusheva, Marija Stojanoska

ADDRESSING AND MACEDONIAN GENDER SENSITIVE LANGUAGE

- 71 Erëza Rushiti**
AMERICAN VS. BRITISH ENGLISH: A STUDY OF GRAMMATICAL,
VOCABULARY, AND SPELLING DIFFERENCES

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 83 Марија Ѓорѓиева-Димова**
НИЗ ШУМИТЕ НА ИСТОРИЈАТА СО ДВОГЛЕДОТ НА ФИКЦИЈАТА
Marija Gjorgjieva-Dimova
THROUGH THE FORESTS OF HISTORY WITH THE BINOCULARS OF
FICTION
- 95 Весна Кожинкова**
ОТСУТНОТО И ТУЃОТО ВО ЗЕМЈАТА НА БЕГАЛЦИТЕ
Vesna Kozhinkova
THE ABSENT AND THE OTHER IN THE LAND OF THE REFUGEES
- 105 Софија Иванова, Ранко Младеноски**
СИНОНИМНИТЕ ЛИКОВИ СО АКТАНТНА ФУНКЦИЈА НА
ПОМОШНИЦИ ВО МАКЕДОНСКАТА ДРАМА ОД ПРВАТА ПОЛОВИНА
НА 20 ВЕК
Sofija Ivanova, Ranko Mladenoski
THE SYNONYMOUS CHARACTERS WITH THE ACTING FUNCTION OF
HELPERS IN THE MACEDONIAN DRAMA FROM THE FIRST HALF OF
THE 20TH CENTURY
- 117 Şerife Seher Erol Çalışkan**
KUZEY MAKEDONYA TÜRKLERİNDE OLAĞANÜSTÜ İNANÇLAR ve
BUNA BAĞLI OLARAK ORTAYA ÇIKAN UYGULAMALAR
Şerife Seher Erol Çalışkan
EXTRAORDINARY BELIEFS IN THE TURKS OF NORTH MACEDONIA
AND THE PRACTICES THAT ARISE RELATED TO THEM
- 127 Müge Bayraktar**
BARTINEPÇİLER KÖYÜ “SUKIZI” MEMORATININ HALKIN YAŞAYIŞINA
ETKİSİ
Müge Bayraktar
BARTIN EPÇİLER VILLAGE “SU KIZI” MEMORAT’S INFLUENCE ON
THE LOCAL WAY OF LIFE
- 137 Petek Ersoy İnci**
İZMİR’DE YAŞAYAN MAKEDONYALI GÖÇMENLERDE ÇEYİZ GELENEĞİ
VE DÖNÜŞÜMÜ
Petek Ersoy İnci
DOWRY TRADITION AND TRANSFORMATION IN MACEDONIAN
IMMIGRANTS LIVING IN IZMIR

- 149 Luisa Emanuele**
 CHRISTIANA DE CALDAS BRITO: TRA *SAUDADE* E *ARTE DEL ROVESCIO*
Luisa Emanuele
 CHRISTIANA DE CALDAS BRITO: BETWEEN *SAUDADE* AND *REVERSE ART*
- 159 Valbona Kalo**
 DIALOGUE THROUGH BALLADS: CONSTRUCTING MEANING IN BALKAN ORAL TRADITION
- КУЛТУРА / CULTURE**
- 173 Ekaterina Namicheva-Todorovska, Petar Namichev, Aleksandra Jovanovska Hnida**
 RETEX AND GUERILLA DESIGN AS PROMOTERS OF SUSTAINABILITY
- МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY**
- 185 Blagojka Zdravkovska-Adamova, Suada A. Dzogovic, Aleksandra P. Taneska**
 APPLICATION OF STANDARDS-BASED ASSESSMENT FOR CRITICAL THINKING SKILLS DURING LANGUAGE ACQUISITION
- 197 Branka Grivčevska**
 GLIASPETTI GRAMMATICALI NEI MANUALI DI ITALIANO LS, LIVELLO B1 IN USO NELLE SCUOLE SUPERIORI NELLA MACEDONIA DEL NORD
Branka Grivčevska
 GRAMMATICAL ASPECTS IN ITALIAN L2 TEXTBOOKS, LEVEL B1, USED IN HIGH SCHOOLS IN NORTH MACEDONIA
- 209 Afrim Aliti, Brikena Xhaferi**
 EFL STUDENTS' ATTITUDES TOWARD THE USE OF PODCASTS AS A LANGUAGE LEARNING MEDIUM TO INCREASE LEARNING INTEREST
- 221 Marisa Janku, Livia Xhango**
 INTERKULTURELLE KOMMUNIKATION IM DAF-UNTERRICHT: EVALUATION UND SELBSTREFLEXION EINER INTERKULTURELLEN UNTERRICHTSSEQUENZ
Marisa Janku, Livia Xhango
 INTERCULTURAL COMMUNICATION IN GERMAN LESSON: EVALUATION AND SELF-REFLECTION ON AN INTERCULTURAL TEACHING SEQUENCE
- 233 Admir Nushi, Daniel Leka**
 INTERKULTURELLE DIDAKTIK MIT FEDERICO GARCÍA LORCAS POESIE: PRAKTISCHE ANWENDUNGEN IM UNTERRICHT

Admira Nushi, Daniel Leka

INTERCULTURAL DIDACTICS IN THE POETRY OF FEDERICO GARCÍA
LORCA: PRACTICAL APPLICATION IN THE CLASSROOM

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

247 Марија Гркова-Беадер

ВОКАБУЛАРОТ – НАЈВАЖНАТА И НАЈТЕШКАТА ЗАДАЧА ПРИ
УСВОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Grkova-Beadar

VOCABULARY – THE MOST IMPORTANT AND MOST DIFFICULT TASK
IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

255 Kalina Maleska

ECOCRITICISM: EXPLORING THE NON-HUMAN WORLD IN
AVRAMOVSKA'S NOVEL *ВОДНИ ТЕЛА*

ДОДАТОК / APPENDIX

265 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ

ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS

FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

СИНОНИМНИТЕ ЛИКОВИ СО АКТАНТНА ФУНКЦИЈА НА ПОМОШНИЦИ ВО МАКЕДОНСКАТА ДРАМА ОД ПРВАТА ПОЛОВИНА НА 20 ВЕК**Софија Иванова**Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, С. Македонија
sofija.ivanova1@yahoo.com**Ранко Младеноски**Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, С. Македонија
ranko.mladenoski@ugd.edu.mk

Апстракт: Трудот со наслов „Синонимните ликови со актантна функција на помошници во македонската драма од првата половина на 20 век“ претставува семиолошка анализа на синонимните ликови со актантна функција на помошници во драмите на Војдан Чернодрински: „Македонска крвава свадба“, „Мајстори“, „Духот на слободата“; драмата во пет дејствија од Никола Киров Мајски, „Илинден“; драмите на Васил Иљоски: „Бегалка“, „Чорбаци Теодос“ и „Чест“; најпознатата драма на Антон Панов, „Печалбари“; драмите на Ристо Крле: „Парите се отепувачка“, „Антица“ и „Милион маченици“. Конкретната анализа е извршена со помош на техниките за интегрирање на ликовите и актантниот модел на Алжирдас Жилиен Грејмас. Со помош на анализата за синонимијата на ликовите, на крајот од трудот ги согледуваме синонимните ликови со актантна функција на помошници во најпознатите македонски драми од првата половина на 20 век.

Клучни зборови: *драма, лик, сема, интегрирање, синоними.*

1. Вовед

Поимот лик се поврзува со описот, односно со глаголот „е“, а поимот актант, пак, се поврзува со дејството, односно со глаголот „прави“. Тоа значи дека дескрипциите и класификациите го определуваат терминот лик, а дејствителноста, предикативноста и функцијата на ликот го определуваат терминот актант. Ликовите, пак, може да бидат антропоморфни, но и неантропоморфни што значи дека антропоморфизацијата не е нужен услов за анализа на еден лик. Терминот антропоморфен означува нешто што е слично со човекот, односно нешто што има облик на човек, додека терминот неантропоморфен се поистоветува со „нечовечко“ суштество. Во овој труд ќе бидат анализирани антропоморфните и неантропоморфните синонимни ликови со актантна функција на помошници. Тоа значи дека ќе се анализира

антропоморфен и неантропоморфен актант кој му помага на субјектот во остварување на замислената цел.

2. Антропоморфни ликови со актантна функција на помошници

Првиот антропоморфен лик со актантна функција на помошник се среќава во драмата „Македонска крвава свадба“, а тоа е *Дуко*. Имено, Дуко, братот на Цвета, е младо, добро и чесно момче кое вредно работи на нивата со своето семејство. Тој е претставник на помладата и понапредна генерација. За време на жетвата не сака да ги пее старите песни, туку новите – комитски што значи дека тој сака да внесе нешто поново и помодерно. Момче кое не ги поддржува патријархалните обичаи, а тоа го согледуваме преку неговото размислување дека сестра му треба сама да си го одбере момчето, а не родителите. Во себе, Дуко носи нешто револуционерно, а со неговиот немирн дух му се спротивставува и на насилникот, т.е. на Осман-бег. Неговата храброст и решителност се главни помошници при потрагата на грабнатата Цвета (објектот) од страна на Спасе (субјектот). Дуко сака да му помогне на Спасе, сака да се пресмета со Осман-бег, сака да ја ослободи Цвета и да ја истера правдата пред конзулите, па дури и на сметка на неговиот живот. Други ликови со иста актантна функција на помошници се *овчариите (колеќивен лик)* и *Тренко*. Дуко и Спасе (субјект) мотивирани од желбата за ослободување на Цвета и ослободување на македонскиот народ (адресант) имаат за цел да му се одмаздат на Осман-бег за зулумите и неправдите што секојдневно му ги нанесувал на народот. Во оваа цел, Дуко и Спасе не се сами, туку ним им помагаат Тренко и овчарите кои се подготвени заедно да одат против врагот (непријателот). И покрај тоа што станува збор за различни ликови (Дуко, Тренко и овчарите), сепак тие се синонимни затоа што во дејствувањето на субјектот и остварување на неговата цел, овие ликови му помагаат, а со тоа ја носат истата актантна функција – *помошници* на субјектот.

Следниот антропоморфен лик со актантна функција на помошник е *даскалот Ристо* од драмата „Мајстори“. Оваа едночинка на Черндрински го отсекува печалбарскиот живот на мајсторите-сидари во Бугарија кои со многу труд доаѓаат до корка леб. Наместо сè што ќе заработат да им го испратат на своите семејства во Македонија, тие го даваат на турските зулумчари кои немилосрдно се однесувале кон нив. Но, еден ден се случува пресврт – мајсторите добиваат писмо од своите најблиски во кое е претставена сликата за Македонија и неподносливата состојба припредена од експлоататорот (Турците). Даскалот Ристо им го чита писмото, а потоа со охрабрувачки тон и во императив им вели дека дошло време Турчинот да се плаши од рисјаните: „*Вие измачени синови на џаџковиџа џреба да бидете во џрвиџе регови на слободаџа!*“ (Черндрински, 1976, стр. 151). Даскалот им укажува, им дава на ум дека единствениот спас за македонскиот народ е во нивните раце и нивната јунаштина. Така, мајсторите (субјектот) поттикнати од желбата за слобода на својот, на македонскиот народ решаваат да се пишат комити и заминуваат да се борат против Османлиите (објект). Учителот Ристо и

неговиот обнадежен говор и совет им помагаат на македонските мајстори да се вратат во татковината и да се борат за нејзина слобода.

Во драмата „Илинден“ од Мајски како антропоморфен лик со актантна функција на помошник се среќава *македонскиот народ*. Желбата и копнежот по слобода како индивидуално право на секој човек и колективно право на секој народ (адресант) ги поттикнало македонските востаници (субјект) да се борат и да тежнеат кон слобода, односно автономна држава (објект). Адресат од дејствувањето на македонските востаници ќе биде *сиот македонски народ* кој воедно претставува и помошник. Тој неуморно се вклучува во активностите повразани со подготовките за востанието, преку ангажирање во леењето на куршумите, како и прибирање на потребните прехранбени продукти. Во редовите на *помошници* освен мажите, се среќавале и обичните работници и жените кои биле исполнети со надеж дека ќе ги победат турските великодостојници кои се обидуваа да го спречат востанието. Доминирањето на угнетувачот и експлоататорот се среќава и во драмата „Црне војвода“ насликано преку ликот на Кучук Сулиман и неговите аркадаши. Злосторник кој правел штета на македонскиот народ, собирал данок и потурчувал девојки водејќи со себе цела чета *џомаџачи* во неговите злодела. Народот не можејќи да ја издржи неподносливата состојба, го избрал способниот и доверлив Спиро Црне да им помогне и да му се одмазди на непријателот. Така, Спиро Црне (субјект) поттикнат од макотрпното живеење на македонскиот народ под турско ропство и желбата за ослободување (адресант) има за цел да му се одмазди на Кучук Сулиман (објект) со што сиот македонски народ (адресат) би живеел мирен и спокоен живот. Но, што би можел да направи Спиро Црне без помош од другите ликови? И покрај тоа што го сметале за јунак над јунаците, сепак во неговите цели и дејствувања се среќаваат и ликови помошници кои му помагаат полесно да го победи и уништи врагот. Како прв лик помошник на субјектот се среќава *Ѓорѓија Лајзо*. Горд и обружен, храбар и чесен лик кој гледајќи ја ужасната слика за грабнувањето на убавата Тода сака да им помогне на Митре и на Мара. Ѓорѓија е добар пријател на Спиро, па го поддржува во неговите планови и оди заедно со него во ослободување на својот намачен народ. Другиот лик помошник на субјектот се *чорбациите* во кои постои желбата за одмазда на поп Цеко. Тие се спремни да направат сè за да го одмаздат својот пријател кој тоа им го остава во аманет. Чорбациите ќе го убедат да стане против поробувачот при што го облекуваат, го наоружуваат и го даруваат со пари да тргне кон зацртаната цел. Следен лик помошник од оваа драма е *Рисџо Коџабашџија* – кмет на селото, внимателен, разбран и паметен човек кој го мисли доброто за својот народ. Немирен, но умен, барајќи го чарето да се отргнат и да му се спротивстават на злото. Иако директно не се бори против врагот, сепак помага со тоа што го поддржува Спиро Црне во неговата цел. *Илија, Јосиф, Пецо и Каме џироџџер* се последните ликови помошници на Спиро Црне. Тие, седејќи во гората, го кројат планот како да го убијат Кучук Сулиман. Кога Спиро и Ѓорѓија го убиваат Сулиман, преостанатите ликови помошници ги разоружуваат неговите тројца другари.

Забранетата љубов меѓу Бошко и Ленче од драмата „Бегалка“ не би можела да се оствари, ако младите немаат помошници кои ќе им помогнат во нивните цели и дејствувања. Анализирајќи ја целта на Бошко да ја оствари својата љубов со Ленче, забележуваме дека тој добива помош од Трендо и од Донка. Имено, *Трендо* е бозација, снаодлив и чесен човек, припадник на ниската класа во општеството. Трудољубив и умен човек кој заработува на чесен начин, продавајќи боза. Тој ја има актантната функција на помошник затоа што го подучува Бошко како да ја земе Ленче, бегалка. Неговиот план се остварува – радосен и со победнички тон го слави бегането на Ленче од куката на аџи-Трајко. *Донка*, пак, е слугинка во куката на аџи-Трајко, изеслива,¹ алчна и дрчна, а истовремено итра и снаодлива. И покрај тоа што ги слуша наредбите на својот чорбација, сепак не може да остане рамнодушна на љубовта меѓу Бошко и Ленче. Донка е досетлива, па решава да ѝ помогне на заклучената Ленче со тоа што ќе ѝ го даде клучот од собата и ќе може да отиде бегалка за Бошко. И бозацијата Трендо и слугинката Донка се антропоморфни ликови со актантна функција на помошници кои му помагаат на Бошко (субјект) да ја оствари долго посакуваната цел – Ленче (објект).

Мотивот на забранетата љубов меѓу двајца млади е присутен и во драмата „Антица“. Станува збор за љубовта меѓу Илија и Антица која е забранета од страна на нејзиниот вујко Ристаќи. Силното чувство на љубов и нивната упорност (адресант) го поттикнуваат Илија (субјект) да се стреми кон остварување на неговата цел – да ја земе Антица (објект) за негова сопруга. Пречка во реализирање на љубовта се Ристаќи и Николаќи, а позиција на противник зазема и Селеман-ага (противници). Но, субјектот покрај себе има и помошници кои му помагаат. Станува збор за *баба Анча*, стројничка, која ги спојува Илија и Антица велејќи дека си прилегаат еден на друг. Заедно со поп Јонче сакаат да го спречат Николаќи од погрчување и да ја дадат Антица за Илија. Аналогно на ова, друг лик помошник е *Ѓой Јонче* – славен поп во селото кој е мошне заинтересиран за Антица и Илија и сака да ја сврши работата меѓу нив. Тој ја дознава информацијата дека Ристаќи сака да ја даде Антица за Николаќи под услов да појде по неговиот пат, односно да се погрчи. Но, поп Јонче не може да дозволи да се рашири гркоманството, па сака да ја спречи оваа работа, а всушност со тоа му помага и на Илија во остварувањето на неговата цел. И, на крајот, помошници се и *Илиевите оруѓари-Арнаутџи* кои во последен момент му помагаат на Илија да ја спасат Антица од Николаќи. И покрај сè, љубовта меѓу Илија и Антица успева благодареејќи на баба Анча, поп Јонче и Арнаутите кои во актантниот модел за дејствувањата на Илија ја носат актантната функција на ликови помошници.

Како еден лик Арсо би можел да надитри чорбација каков што е Чорбаци Теодос без да има помошници околу себе? Секако дека не е возможно. Арсо (субјект) е итар и снаодлив селанец кому единствена цел е како да го задржи своето лозје (објект) што го има дадено како залог на Теодос кому му должел

¹ Изеслива – личност што многу сака да јаде. Синоним: ненаситна

пари. Умен човек кој добро ги познавал обичаите, а истовремено и досетлив, смислува план како Теодос да стане цигански кум. Од каде идејата Теодос да стане цигански кум? *Поцко, Пејтрија, Амјо, Ѓорџо, Русџе, Коле и Цонка* се колективен лик (*Циџани*) со засилена верба во обичаите, во традицијата. Тие бараат кум за нивното најмало новородено детенце, се молат само да се „погоди“ кум кој ќе биде богат, а не сиромав. Следејќи ги обичаите, кај нив важи правилото кој прв ќе помине на патот, тој ќе биде кум на детенцето. Прв кој поминува на патот е *џијаниот селанец*. Но, Арсо со својата итрина го убедува да се врати назад и да оди кај него дома да му дадат газија и сол. Убедувањето на селанецот и неговото предомислување да се врати назад му помагаат на Арсо во планот за цигански кум. Следен кој поминува на патот е слугата на Теодос, *Сџиро*. Повторно Арсо успева да го одврати од патот смислувајќи ја лагата за наводно заборавениот клуч кој требало да го врати дома. Повторно, враќањето на Спиро назад му помага на Арсо во својата цел. Трет кој поминува е долгоочекуваниот Теодос којшто според играта на Арсо (претходно смислува план дека наводно заборавил нешто, па мора да се врати) запаѓа во стапицата на Циганите. Од интригата која ја смислува Арсо со цел да го задржи своето лозје, забележуваме дека како ликови со актантна функција на помошници се: најпрвин Циганите и нивната потрага за кум која Арсо остроумно ја искористил, а потоа селанецот и Спиро кои се вратиле назад и помогнале Теодос прв да „нагази“ на детенцето.

При испраќањето на печалба во туѓина, најчесто во куќата на печалбарот се собирале најблиските роднини и пријатели. Овој обичај е прикажан и во драмата „Парите се отепувачка“ кога Ангеле се спрема да оди во Америка. Во куќата на Митре и Мара доаѓаат *Котје* и *Деја*, а подоцна и *кумајта Фроса*. Патријархални, чесни и достоини луѓе кои се придржуваат до традицијата и обичаите од тој период. Тие се чувствителни, мудри и досетливи селани кои со мудро одбрани зборови го охрабруваат Ангеле да оди на печалба. Во тие моменти на разделба, убавите зборови од блиските помагаат врз психата на печалбарот и неговото семејство. Значи, Коте, Депа и Фроса помагаат на пригоден и доследен начин да го испратат печалбарот. Исто така, *кирацијата*² *Панде* е лик кој му помага на Ангеле да оди во Америка. И покрај натрупаниот снег и црната мачка која им го попречува патот, тие заедно тргнуваат на пат кон Америка. Во оваа драма, Коте, Депа, Фроса и Панде се антропоморфни ликови со актантна функција на помошници кои го следат дејствувањето на субјектот (Ангеле) и му помагаат во неговата цел – да оди во Америка и да заработи пари, а со тоа и да се надмине сиромаштијата.

Мотивот на печалбарството се среќава и во драмата „Печалбари“. Немоќниот Костадин, кој е силно заљубен во чорбациската ќерка, е принуден да оди на печалба, да спечали пари и да ја „купи“ својата сакана од нејзиниот татко. Тој се разделува од саканата и заедно со преостанатите печалбари *Караман Аџанас, Зафир, Ѓорше, Божин, Фидан и Сџојан* тргнуваат на печалба. За време на неговиот престој во туѓина, односно еден месец пред враќање дома, Костадин се разболува и легнува во постела.

² Кирација – лице што врши превоз на стока и луѓе со кола, коњ.

Неговите другари – печалбари постојано му *йомаџааѝ*, се грижат за него, сакаат да го расположат со песна, но попусто – Костадин умира. Еден месец подоцна, печалбарите се враќаат во селото пеејќи тажна песна. Симка сфаќа кој е умрениот со предавањето на кесето со пари од страна на Зафир. Токму тие, печалбарите, ѝ помагаат да Симка да ја дознае вистината за прерано загубениот сопруг. Од една страна, печалбарите му помагаат на Костадин додека лежи болен во постелата, а од друга страна ѝ помагаат на Симка да ја дознае веста за својот сакан. Оттука, може да се каже дека печалбарите ја имаат актантната функција на помошници во дејствувањата на Костадин.

И последниот антропоморфен лик со актантна функција на помошник е *Злаѝа* од драмата „Милион маченици“. Драмата го прикажува животот на занаетчиите, т. е. на чевларите и нивната борба за опстанок. Протагонист, односно носител на драмското дејство е Јонче кој од чирак преку калфа станува главен мајстор за чевли. Тој е свесен дека започнува големиот капитализам, дека на повидок се големите странски фирми кои доаѓаат во нивниот крај. Со нивното доаѓање, се намалува и работата. Јонче и неговата работилница пропаѓа. Нервозен, изнемоштен, заглавен во сопствените долгови, опкружен од лихвари-трговци, полициски писари и даночни егзекутори. Единствен спас му е Злата која ги отплаќа неговите долгови. Злата му дава илјада динари и му нуди да биде со неа, па од пропаднат чевлар да стане богат трговец. Таа го сака Јонче и сака на кој било начин да биде со него, па затоа и прифаќа да му помогне. Преку нејзините дејствувања, односот со Јонче и помошта која му ја дава, со сигурност ја носи актантната функција на помошник.

Сите гореспоменати ликови од драмите создадени во првата половина на дваесеттиот век преку нивното дејствување му помагаат на субјектот да ја постигне својата умисла (објект). Разновидните ликови со иста актантна функција на *йомошници* е она што ги прави синонимни.

3. Неантропоморфни ликови со актантна функција на помошници

Беше споменато дека антропоморфизацијата не е нужен услов за анализа на ликот. Неантропоморфноста на ликовите најчесто е претставена преку нивните предикативни функции. Помошникот е актант кој му помага на субјектот во остварување на неговата цел. Во моделот на Грејмас, многу често актантната функција на помошници ја имаат и предметите, како што се клучевите, ножот, секирата, сабјата, оружјето и сл. Покрај предметите, актантна функција може да имаат и појавите или пак, сетингот. Неантропоморфните ликови со актантна функција на помошници ги среќаваме и во македонската драма создадена во првата половина на дваесеттиот век. Станува збор за различни предмети и различен амбиент, но тие се синонимни затоа што имаат иста актантна функција – помошници.

Во драмата „Македонска крвава свадба“ како неантропоморфен лик со актантна функција помошник се среќава *ниваѝа*, односно полето. За да го докажеме ова, прво ќе започнеме со дејството на змијата како лик претставувајќи го со помош на актантниот модел. Имено, на почетокот од дејствието змијата (субјектот) посегнува по младата девојка Цвета (објект)

додека таа ја жнее нивата. Адресантот (испраќачот) е нагонот на змијата, а адресатот (примач) е самата змија. Помошник на змијата во нејзината цел е нивата (полето) каде што таа се крие, а противник е Дуко. Второто дејство ќе го претставиме преку ликот на Осман-бег. Имено, Осман-бег (субјектот) посегнува по младата девојка Цвета (објектот). Испраќач е инстинктот, нагонот на Осман-бег, а примач ќе биде самиот тој. Помошник на Осман-бег во грабнувањето е нивата – местото каде се наоѓа Цвета (тој ја грабнува додека таа жнее). Значи, и во двата актантни модела како лик помошник се среќава нивата (полето) затоа што помага и на змијата и на Осман-бег во нагоните што ги имаат кон Цвета.

Вториот неантропоморфен лик со актантна функција помошник се разгледува од драмата „Мајстори“. Мајсторите (сидари) се печалбари кои отишле на печалба во Бугарија за корка леб. Трудолубиви луѓе, но плашливи зашто сè што ќе заработат таму го даваат на Турчинот. Еден ден добиваат писмо од даскалот Ристо во кое им укажува да не бидат наивни и во императивна форма им вели: „Вие измачени синови на татковината треба да бидете во првите редови на слободата“ (Чернодрински, 1976, стр. 151). Оттука, мајсторите (субјектот) мотивирани од желбата за слобода на татковината и на македонскиот народ (адресант) се стремат кон купување на оружје (објектот) во одбрана од Турците. Адресат од ова дејствие на мајсторите ќе бидат самите тие и целиот македонски народ. Мајсторите решаваат со свои *йечалбарски йари* да купат оружје за борба против Османлиите. Може да увидиме дека тешката спечалена заработка, односно парите се помошници во остварувањето на замислената цел на мајсторите – купување оружје.

Третиот неантропоморфен лик со актантна функција на помошник е *ключој* во драмата „Бегалка“. Овде го следиме ликот на Ленче – млада и убава девојка на која љубовта кон својот сакан Бошко е забранета од страна на нејзиниот татко аци-Трајко. Ленче е заклучена во својата соба, стои на прозорецот и чека да помине Бошко. Тој доаѓа пред нејзината кука, а Ленче успева да излезе со помош на клучот што ѝ го дава слугинката Донка. По краток разговор меѓу двајцата заљубени, Бошко успева да ја земе Ленче бегалка. Всушност, од ова кратко дејствие ја забележуваме помошта од клучот како лик, зашто да не би бил тој, Ленче не би можела да излезе надвор, а уште помалку да отиде бегалка за Бошко. Значи, клучот е неантропоморфен лик со актантна функција на помошник кој ѝ помага на Ленче (субјектот) да излезе од својата соба и да отиде со Бошко (објект).

Во драмата „Чорбаџи Теодос“ се среќаваат два неантропоморфни лика со актантна функција на помошници: *лозјето* и *сааџој*. Лозјето е, пред сè, имот, па според тоа претставува осигурување на животот и она што го прави вредно. Тоа како симбол за човечки вредности е пресудно затоа што е местото каде што започнува сè. Поради долгови кон чорбаџијата, Арсо го дава лозјето под лихва како залог. Но, сакајќи да си го заштити и задржи лозјето, Арсо го крои планот за Циганите поради кои Теодос ќе се откаже и од лозјето и од кумството. Томче го презема кумството, а за возврат ја добива

и дозволата од неговиот татко за Стојанка. Значи, со помош на лозјето, Арсо си ја обезбедува неговата иднина, а Томче љубовта со неговата сакана. Лозјето игра клучна улога за да можат ликовите да ги најдат решенијата за своите проблеми – едниот (Томче) се бори за љубов, а другиот (Арсо) се бори за „живот“. Секој се бори за она што му припаѓа. Па, може да заклучиме дека со помош на лозјето (од кое се откажал Теодос) се расплетува драмата и се решаваат двата кардинални проблеми: љубовта на Томче и иднината (лозјето) на Арсо.

Саатот или „ѓаволската направа“ како што вели Кева, во драмата „Чорбаџи Теодос“ го симболизира времето. Саатот застанал, а со тоа и времето за да се разбуди доминантниот лик. Доцнењето на Теодос му го менува континуируваниот тек на животот. Наместо да го земе лозјето на Арсо, тој поради расипаниот часовник доцни со што се дава спротивност на неговите очекувања. Затоа, пак, кај Арсо расипаниот часовник е во полза – Теодос доцни и со тоа Арсо успева да го задржи лозјето, а ја спасува и љубовта меѓу Томче и Стојанка. Може да воочиме дека расипаниот часовник е неантропоморфен лик со актантна функција на помошник, зашто им помага и на Арсо и на Томче во остварувањето на нивната цел – лозјето и љубовта.

Како неантропоморфни ликови со актантна функција на помошници се среќаваат и *куќаџиџа*, *ѓумот* и *темнинаџиџа* во драмата „Чест“. Следејќи го дејствието пред убиството на својот син, Ванѓа (субјектот), мотивирана од чувството за одбрана на снаата од „непознатиот гостин“, цели кон чување на нејзината чест. Помошници се: куќата на Ванѓа каде се случува убиството на „гостинот“; темната соба каде е тешко да се препознае гостинот од страна Ванѓа и Милка, а тоа им помага и да го убијат; и џумот што помага како средство со чија помош е извршено убиството. Аналогно на ова, и куќата на Ванѓа и темнината во собата и џумот се ликови помошници со чија помош се остварува убиството на „непознатиот гостин“, т. е. Стефан.

Меѓу другите неантропоморфни ликови со актантна функција на помошници, овде ќе ги споменеме и ликовите од „Парите се отепувачка“. Исто како и во драмата „Чест“, и овде ќе го следиме Митре и неговото дејствие пред убиството на својот син. Поттикнат од ковчежето полно со златници кои му го заматуваат умот и алчноста за пари која врие внатре во него, Митре (субјектот) ќе тргне кон остварување на својата цел – земање на парите од Ангеле (не знаејќи дека тоа е неговиот син, бидејќи не го видел 20 години) со што ќе ја победи сиромаштијата заедно со неговата сопруга Мара. Помошник за остварување на оваа цел, најпрвин е *инфантилносџиџа* на Ангеле и неговата сестра Ката да смислат шега и да ги изненадат родителите, претставувајќи се како туѓинец со цел да не го препознаат. Понатаму, *Митревата куќа* – местото каде што доаѓа „туѓинецот“ да одмори и да преноќи, а таму Митре ги здогледува и парите. *Заработениите џари* на Ангеле и *темната соба* (темнината) во која спие му помагаат на Митре затоа што без да го види и препознае ќе може да ги земе парите. И на крајот, *секираџиџа* како средство кое му помага на Митре да го убие туѓинецот и да дојде до неговите пари. Може да забележиме дека субјектот има многу

помошници со што се постигнува логиката на дејството – тој ќе ја изврши посакуваната цел.

И последните неантропоморфни ликови со актантна функција на помошници во драмите од овој период се *камаџиџи* и *духот* од драмата „Духот на слободата“. Овде го следиме ликот на Маноил – храбар и решителен човек кој дал клетва дека ќе се бори за слободата на татковината. Во предвечерието, на денот на неговата свадба, започнува и Илинденското востание. Маноил, поттикнат од желбата за слобода, а истовремено и за да ја исполни клетвата што ја дал, тргнува во борба, но пред него стои чорбаци Димо кој не го дозволува тоа. Таткото, сакајќи да го заштити и да го задржи својот син да не оди во борба, му го попречува патот. Но, Маноил решително потрчува кон вратата и во рацете ја држи камата, па татко му директно се фрла врз него. Маноил бесчувствително му вели: „Умри, умри кога повеќе ја цениш сопствената кожа од народната“ (Чернодрински, 1976, стр. 25). Во недоразбирањето меѓу таткото и синот, камата е предметот со кој е убиен чорбаци Димо, па оттука ја носи актантната функција на помошник. Духот на слободата, пак, е светлина која е персонифицирана во девојка облечена во бела облека и со распуштена долга коса – млада и убава со факел во десната рака и венец во левата рака. Таа се појавува пред Маноил, го осветлува неговиот лик и му вели: „Сети се на твојот долг кон народот и кон мене“ (Чернодрински, 1976, стр. 19), а потоа исчезнува. Во моментот кога Маноил е во дилема и не знае дали да ја избере топлата женска прегратка и постела или да ја избере борбата за слобода на сиот народ, таа повторно се појавува. Нејзините силни зборови „Денес робот ќе го крене својот глас и со оружје во раце ќе се обиде да ги скрши оковите што ги влече цели пет века! Да, денес е денот кога ќе започне борбата меѓу угнетените и угнетувачите! Но, ти не сакаш да чуеш за тоа. Ти мислиш за својата семејна обврска, а забораваш на својот народ.“ (Чернодрински, 1976, стр. 22), толку ќе го погодат и потсетат на неговиот долг што ќе му помогнат со оружје во рака да тргне во борба. Значи, Духот на слободата е неантропоморфен лик кој со зборови (вербални предикати) ќе му помогне на Маноил да ја избере борбата за слобода и да биде овенчан со слава и венци, наместо проклетство и срам.

Иако до сега стануваше збор за различни неантропоморфни ликови од различни драми, сепак, тие ја носат истата актантна функција – помошник, односно му помагаат на субјектот во остварување на посакуваната цел. Затоа, со сигурност може да се каже дека овие неантропоморфни ликови со актантна функција помошник се ликови синоними.

4. Заклучок

При анализата на ликовите од драмските текстови се земени предвид семантичките и синтаксичките особини на ликовите, т. е. функциите (= што ликот прави). Покрај семантичките и синтаксичките особини на ликовите, нивното семантичко поле се интегрира и преку односите со преостанатите ликови во текот на драмското дејство. Во овој труд беа анализирани антропоморфни и неантропоморфни актанти кои му помагаат на субјектот

во остварувањето на замислената цел. Поконкретно, во македонската драма создадена во првата половина на 20 век се среќаваат вкупно 39 синонимни ликови со актантна функција на помошници од кои 25 ликови се антропоморфни, а 14 ликови се неантропоморфни. Антропоморфните ликови со актантна функција на помошници се различни меѓу себе и дејствуваат во различни драми, но преку нивните дејствувања (= предикати) тие ја вршат идентичната актантна функција на помошници, па затоа се синонимни. Станува збор за Дуко, Тренко и овчарите од „Македонска крвава свадба“; даскал Ристо од „Мајстори“; македонскиот народ од „Илинден“; Спиро Црне, Ѓорѓија Лажо, Ристо кабанџијата, чорбациите од „Црне Војвода“; Трендо и Донка од „Бегалка“; Циганите (колективен лик) од „Чорбаци Теодос“; другарите од печалба во „Печалбари“; Коте, Панде, Фроса и Депа од „Парите се отепувачка“; поп Јонче, баба Анче и другарите на Илија од „Антица“; и Злата од „Милион маченици“.

Кај неантропоморфните ликови, пак, се среќаваат разновидни предмети и амбиенти. Иако се разнообразни, сепак, во драмите тие му помагаат на субјектот да ја оствари својата цел и ја вршат истата актантна функција, па оттука произлегува и нивната синонимија. Неантропоморфни синонимни ликови кои се среќаваат во македонската драма создадена во првата половина на 20 век се: нивата и полето од „Македонска крвава свадба“; спечалените пари од драмата „Мајстори“; камата и Духот на слободата од „Духот на слободата“; клучот од „Бегалка“; саатот и лозјето од „Чорбаци Теодос“; темната соба и ѓумот од „Чест“; и темнината, шегата, печалбата, секирата и ножот од „Парите се отепувачка“.

Според анализата што беше извршена и предочена заклучуваме дека независно од антропоморфноста, ликовите со актантна функција на помошници се синонимни, а нивната синонимија произлегува од идентичната функција што ја извршуваат поставени во однос (релација) со преостанатите ликови.

Библиографија

Алексиев Александар (1972). *Основнотолжници на македонската драмска литература*. Скопје: Култура.

Иљоски Васил (1978). *Избор I*. Приредил: Алексиев Александар. Скопје: Македонска книга.

Крле Ристо (1972). *Избор, драми*. Скопје: Македонска книга.

Младеноски Ранко (2018). *Теорија на книжевността*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет.

Чернодрински Војдан (1976). *Собрани дела, том I*. Приредил: Алексиев Александар. Скопје: Мисла.

Чернорински Војдан (1976). *Собрани дела, том 3*. Приредил: Алексиев Александар. Скопје: Мисла.

Sofija Ivanova

Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, North Macedonia

Ranko Mladenoski

Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, North Macedonia

**The Synonymous Characters with the Acting Function of Helpers in the
Macedonian Drama from the First Half of the 20th Century**

Abstract: This paper titled “Synonymous characters with an actant function of assistants in the Macedonian drama of the first half of the 20th century” presents a semiological analysis of the synonymous characters in selected plays. It presents a semiological analysis of the synonymous characters with an actant function of assistants in the plays of Vojdan Chernodrinski: Macedonian bloody wedding, Masters, Spirit of Liberty; the drama in five acts by Nikola Kirov Majski, Ilinden; Vasil Iljoski’s plays: Begalka, Chorbaji Teodos and Chest; Anton Panov’s most famous play, Pechalbari; and Risto Krle’s plays: Money is numbing, Antica and Million Martyrs. The analysis will be carried out using the techniques of character integration and the actant model by Algeridas Julien Greimas. Through the analysis of character synonymy, the paper ultimately identifies the synonymous characters with an actant function as assistants in some of the most prominent Macedonian dramas from the first half of the 20th century.

Keywords: *drama; character; signs; integration; synonyms.*

ГОД. IX
БР. 18

ПАЛІМШЕСТ

PALIMPSEST

VOL. IX
NO 18